Posudek na bakalářskou práci Taťány Pixové Hikikomori: sociální izolace mladistvých

Vedoucí práce: doc. PhDr. Eva Křížová, PhD.

Bakalářská práce odpovídá svým tématem studovanému oboru a splňuje svým způsobem zpracování i rozsahem všechny standardní požadavky. Je členěna do 5 kapitol, které na sebe adekvátně navazují. Hlavním cílem práce bylo popsat v mnoha souvislostech fenomén sociální izolace nazývaný japonským termínem hikikomori, neboť zde byl poprvé dokumentován. Je evidentní, že sociální izolace mladistvých se již neomezuje na Japonsko a vyskytuje se i v Evropě a že její závažnost byla významně posílena antikovidovými opatřeními, zejména dlouhodobým převedením školní výuky do online prostředí domácností žáků a studentů. Pro sociální práci představuje toto téma zajímavou výzvu, neboť není jednoduché klienty přiřadit ke známým cílovým skupinám a identifikovat jejich potřeby. Přesto se o to sociální práce v perspektivě Taťány Pixové má pokoušet. Z tohoto pohledu je práce originální. Na práci je obdivuhodné velké množství prostudovaných zahraničních materiálů, daleko překračující úroveň bakalářských prací. Naopak menší pozornost je věnována již dostupným českým zdrojům, které se k hikikomori v našem prostředí již vyjadřují. Ambicí Taťány Pixové bylo zejména zasadit fenomén hikikomori do japonské kultury a to se jí výstižně podařilo. Předností práce je poměrně hluboký vhled do kulturních a sociálních souvislostí hikikomori, zejména ve vazbě na japonskou kulturu. Další předností práce je bohatý jazyk, široké schopnosti vyjadřování a schopnost postihnout v syntéze a nezbytném zestručnění jak hloubku popisovaných jevů, tak jejich nejrůznější souvislosti. V závěrečné kapitole se pokouší o obecné poselství pro sociální práci v souvislosti se sociální izolací mladistvých. Práce má teoretický charakter, ale v příloze je dostupná stručná kazuistika, která vypovídá o snaze studentky dostat se i k praktickým detailům řešení problému hikikomori a sociální izolace v našich podmínkách.

V práci nacházím drobné nedostatky, mezi něž patří ne zcela důsledné citování zdrojů: například tam, kde je uváděna autentická citace, chybí stránka zdroje (mj. na straně 10). Některé zdroje nejsou správně uvedeny, např. zdroj k anketě studentů Masarykovy univerzity, zmiňované na straně 55, má patrně autora Moravcovou, v závorce je ale pouze uveden rok 2020 bez autora. Nenašla jsem odkaz ke zmínce o názorech C. Höschla (s.55). K další drobné výhradě patří poněkud nepřesné vyhodnocení informací ze zahraničního zdroje (Osumi, 2020) na straně 16. Zdroj hovoří o tom, že ve sledované skupině japonských hikikomori je asi 17 % osob ve věku 40 - 49 let a 16,6 % procent osob ještě starších. V podání Pixové to spíše vyznívá, že mezi 40-49 letými je 17 % osob s příznaky hikikomori, to je nepřesná prezentace dat.

Z hlediska jazykového a formálního jsou zde pouze minimální nedostatky. Termín lůžkový psychiatrický pacient (s. 34) se u nás nepoužívá- hovoříme o hospitalizacích. Rurální a venkovský je jedno a to samé, nikoli protiklad (s 31).

Celkové hodnocení práce je pozitivní. Studentka postupovala samostatně a podařilo se jí podat komplexní obraz tématu významného pro sociální práci s mládeží, který drobné nedostatky významně nenarušují. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení B.

Otázky k obhajobě:

Je možné usoudit z dat, které zmiňujete z japonských studií, na prevalenci osob s příznaky hikikomori v japonské populaci, to jest na výskyt hikikomori v populaci? Jinými slovy kolik procent japonské populace podle Vás přímo trpí syndromem hikikomori?

Napadají vás nějaké aktivity v oblasti prevence, které byste navrhla třeba pro školní prostředí středních škol u nás?

Doc. PhDr. Eva Křížová, PhD. 22.1.2023